

Urvalsprovet i kulturforskning 25.5.2022 kl. 14–17

Förhandsmaterial för urvalsproven

- Helsloot, J.I.A. (2012). Zwarte Piet and Cultural Aphasia in the Netherlands. *Quotidian: Journal for the Study of Everyday Life*, 3, 1–20. [Länk till provmaterialet.](#)
- Heimo, Anne (2017). Chapter 11 The Italian Hall Tragedy, 1913: A Hundred Years of Remediated Memories. In *The Twentieth Century in European Memory*. Leiden, The Netherlands: Brill, 240–267. ISBN: 978-90-04-35235-3 (E-Book), 978-90-04-35234-6 (Hardback). [Länk till provmaterialet.](#)
- Virginie Spénlé (2011). “Savagery” and “Civilization”: Dutch Brazil in the Kunst- and Wunderkammer. *Journal of Historians of Netherlandish Art* 3:2. [Länk till provmaterialet.](#)

Läs noggrant igenom alla anvisningar

Provet består av 2 delar. Provet tar 3 timmar. Du kan fördela tiden på de olika delarna hur du vill. Du kan fritt förflytta dig mellan de olika delarna under provets gång. Om någon del blir på hälft sparas den senaste versionen som ditt provsvar. Svara på alla delar.

Under provet får du öppna endast urvalsprovssystemet och en separat materialfil. Du kan planera dina svar och skriva egna anteckningar på konceptpappret. Anteckningarna på konceptpappret beaktas inte i bedömningen.

Bedömningen av urvalsprovet

Urvalsprovet består av 2 delar. I del 1 kan du få 0–60 poäng och i del 2 kan du få 0–40 poäng. Poängen för del 1 räknas ihop och de sökande rangordnas utgående från resultatet. Del 2 i ditt prov kan lämnas utan bedömning om du får mindre poäng för del 1 i provet än den sökande som fått 84:e bästa poäng i del 1.

Du kan bli antagen endast om du på basis av de sammanlagda poängen för del 1 i provet placerar dig bland de 84 bästa sökande och om du får minst 30 poäng för del 1 och minst 20 poäng för del 2. Poängen för alla delar räknas ihop. De sökande som får flest poäng antas.

Del 1 i urvalsprovet är en litteraturdel och del 2 är en materialdel. Bedömningen av dina svar grundar sig på hur du behärskar helheter, graden av begreppslig precision, språklig tydlighet och förmågan att analysera centrala frågor.

Del 1

Uppgifter som baserar sig på urvalsprovlitteratur (0–60 poäng)

Svara på följande frågor. Skriv svaren tydligt och använd språkligt korrekta hela satser, inte tankstreck.

Uppgifterna i del 1 bygger på följande urvalsprovlitteratur:

1. Helsloot, J.I.A.: **Zwarte Piet and Cultural Aphasia in the Netherlands**. *Quotidian: Journal for the Study of Everyday Life*. 2012. Vol. 3. pp. 1–20.
2. Anne Heimo: The Italian Hall Tragedy, 1913: A Hundred Years of Remediated Memories. *The Twentieth Century in European Memory*, p. 240–267.
3. Virginie Spénlé, “Savagery” and “Civilization”: Dutch Brazil in the Kunst- and Wunderkammer. *Journal of Historians of Netherlandish Art* 3:2 (Summer 2011)

Uppgift 1.1

Enligt Helsloots artikel, hur motiverar människorna att Zwarte Piet inte är en rasistisk tradition?

(0–15 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 1100

Uppgift 1.1: Poängkriterier

Förnekelse (10 p)

- ZP är inte en svart man; representerar inte en afrikansk person; är sin egen art; blackface (4p)
- ZP är ingen slav, utan Sinterklaas jämbördiga medhjälpare och partner. (3 p)
- Barn älskar ZP. Det är en trevlig fest för barn. (3 p)

Inramning (5 p)

- En del av det kollektiva minnet och samhällets medvetenhet, en del av den nationella traditionen och kulturarvet (2 p)
- En icke-politiserad och neutraliserad tradition (1 p)
- Många svarta holländare deltar i festen och ser inget problem med det. (2 p)

Uppgift 1.2

Vilka drag av kulturell afasi (cultural aphasia) kan man hitta i motiveringarna?

(0–15 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 1100

Uppgift 1.2: Poängkriterier

Igenkänning (5 p)

- känner inte igen fenomenet; kan inte namnge fenomenet (2 p)
- kopplingar till kolonialismen; avvärjande av information, de ser inte att ZP är karikatyr av svart slav (2 p)
- stöder tanken om överlägsenhet. (1 p)

Kontext (5 p)

- gör karneval av slaveri; nöje (2 p)
- bortflyttning av uppmärksamhet; aktiv dissociation; inkonsekvens vad gäller motiveringarna; man vill/klarar inte av att koppla rasismens negativa betydelser till människors övertygelser, känslor och avsikter. Människors upplevelser. (1–3 p)

Att vara holländare; maktdiskurser (5 p)

- Att kritisera ZP ses som att förnedra den nederländska folktraditionen. Muslimer och andra invandrare tar över landet; homogent perspektiv; majoritetens makt; bristen på empati; ovilja att förstå (5p)

Uppgift 1.3

Definiera begreppen '**Transkulturellt minne**' (*transnational/transcultural memory*) och '**minnesförmedling**' (*mediation/remediation of memory*) enligt Anne Heimos artikel. Berätta också hur begreppen tillämpas i artikeln.

(0–15 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 1100

Uppgift 1.3: Poängkriterier

- Med begrepp avses att minnet rör sig (1):
 - Med tiden (1)
 - Över platser samt över nationella, kulturella, generationers eller andra slags gränser (1)
 - Mellan medier/verktyg (1)
 - Mellan den privata och offentliga livsmiljön och över den (1)
 - Mellan individer och samfund och över dem (1)

- Minnet och dess betydelse förändras samtidigt som det rör sig/förmedlas till nya kontakter och kontexter. När ett minne inte förmedlas har det förlorat sin betydelse för människorna. (2)
- Uppkomsten av begreppet transkulturellt minne som kritik mot tidigare uppfattningar om minnet (det nationella minnet, det kollektiva minnet), genom vilka samhällen, grupper och nationalstater ses som klart avgränsade bevararen av minnen (1)
- I Heimos artikel tillämpas begreppet transkulturellt minne på att granska hur minnet av den italienska Halltragedin har berättats vidare/behandlats (*remediation*) i olika sammanhang och över olika gränser:
 - Via lokala och nationella medium (1)
 - I familjernas minnesbilder och minnen (1)
 - I forskning, litteraturen, populärkulturen, filmer (1)
 - På nya internetplattformar, såsom YouTube (1)
 - I olika geografiska kontexter (1)
 - Tack vare såväl forskare som så kallade vanliga människor (1)

Uppgift 1.4a

Definiera begreppet '**Deltagarkultur**' (*participatory culture*) enligt Anne Heimos artikel.

(0–7 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 500

Uppgift 1.4a: Poängkriterier

Deltagarkultur:

- Ger alla intresserade en chans att delta och vara med och bidra (1)
- Begreppet innebär inte bara att man producerar och konsumerar kultur, utan även gemenskap och relationer, uttryck, samarbete och att dela med sig (2)
- Det är förknippat med en förskingring/bestridande av uppdelningen/gränsen/skillnaden mellan professionella och amatörer (2)
- Förutsätter inte internet i sig, men termen används ofta för att beskriva kulturell verksamhet som sker på internet och som möjliggörs av internet (1)
- Gör det möjligt att dela lokala/personliga kulturprodukter i större omfattning/globalt via internet (1)

Uppgift 1.4b

Definiera begreppet '**spontana arkiv**' (*spontaneous archives*) enligt Anne Heimos artikel.

(0–8 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 600

Uppgift 1.4b: Poängkriterier

Spontana arkiv:

- Hänvisar till olika grupper som uppstått på sociala medier (1)
- I dem kan man (1)
 - a) dela och visa upp olika innehåll samt välja ut och
 - b) sammanställa (kuratera) nya helheter av dem
- Jämfört med vanliga arkiv är det typiskt att spontana arkiv hela tiden utvecklas/förändras (1)
- De kan omvandlas till permanenta online-arkiv eller plötsligt försvinna (1)
- De är informella till sin natur (1)
- De förutsätter inte någon gemenskap (1)
- Människornas emotionella behov av att dela sina minnen till en större publik ger upphov till spontana arkiv (1)
- I Heimons artikel granskas olika grupper/webbplatser på internet som spontana arkiv, där man minns den italienska halltragedin och skapar/kombinerar minnen/tolkningar/verk i anslutning till den (1)

Del 2

Uppgifterna i del 2 bygger på följande material:

Textmaterial 2.1: Eliza Apperly 2019: 'Stumbling stones': A different vision of Holocaust remembrance. *The Guardian* 18.2.2019.

Materialet har avlägsnats på grund av upphovsrättsliga skäl.

Bildmaterial 2.2: Juriaen van Streeck, Stilleben med mortjänare, ostron och kinesiskt porslin, cirka 1670–80. Sammlung Shack/Bayerische Staatsgemäldesammlung

Materialet har avlägsnats på grund av upphovsrättsliga skäl.

Läs och bekanta dig noggrant med följande material. Skriv svaren i essäform och använd hela satser, undvik franska streck och punktlistor. Svara på båda frågorna.

Uppgift 2.1.

Analysera texten om Stöttestenar-projektet (*Stolpersteine/Stumbling stones*) från tidningen *Guardian* ur synvinklarna för deltagarkultur (participatory culture) och transkulturellt minne och minnesförmedling (*transnational memory & mediation/remediation of memory*).

Använd dig av Anne Heimos artikel "The Italian Hall Tragedy, 1913: A Hundred Years of Remediated Memories" i din analys.

(0–20 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 3000

Textmaterial 2.1: Eliza Apperly 2019: 'Stumbling stones': A different vision of Holocaust remembrance. *The Guardian* 18.2.2019. Materialet har avlägsnats på grund av upphovsrättsliga skäl.

Uppgift 2.1.: Poängkriterier

Svaret bedöms utifrån hur textmaterialet i inträdesprovet har behandlats analytiskt ur de synvinklar som nämns nedan. I ett förtjänstfullt svar refererar man inte bara Apperlys text eller funderar på ämnet i allmänhet, utan analyserar texten utifrån synvinkeln för de givna begreppen. För att få fulla poäng krävs att de synvinklar som nämns nedan behandlas på ett förtjänstfullt sätt.

1. Observationen av att projektet Stöttestenar (*Kompastuskivet*) ger uttryck för deltagarkultur på det sätt som Heimo beskriver, även om det inte är fråga om ett fenomen som äger rum på internet (0–10 poäng)

- Explicit definition/användning av termen deltagarkultur i svaret (1)
- Deltagarkultur finns även utanför internet (1)
- Deltagarkultur gör det möjligt för människor att delta och vara med och bidra till kulturproduktionen (2)
- Deltagarkultur handlar om gemenskap, samarbete och att dela mig sig
 - Genom stöttestenar behandlas/produceras/delar man det lokala samfundets historia, och skapar gemenskap (1)

- På ett sätt som är typiskt för en delaktig kultur så förknippas stötestenarna med många slags tolkningar och åsikter (1)
- Till deltagarkulturen hör att förskingra gränsen mellan professionella och amatörer eller skillnaderna mellan verksamhetsfält (1)
 - Även om stötestenarna ursprungligen handlade om ett konstnärsdrivet projekt har det utvidgats till lokala gemenskaper och aktiva individer. Med finns också en hantverkare som graverar stenarna. (1)
- En deltagarkultur gör det möjligt att koppla lokala/personliga minnen till ett bredare globalt projekt och en bredare global ram
 - I projektet Stötestenar kopplas lokalhistoria och individer till förintelsens bredare historia (1)
 - I projektet kopplas stötestenar från olika håll i världen globalt ihop (1)

2. Observationen av att projektet Stötestenar (*Kompastuskivet*) uttrycker transkulturellt minne så som Heimo definierar begreppet i sin artikel (0–10 poäng)

- Explicit definition/användning av termen transkulturellt minne i svaret (1)
- Transkulturellt minne innebär att minnet rör sig/förmedlas från plats till plats samt över nationella, kulturella eller andra gränser
 - Stötestenar är ett icke-centraliserat monument/minnesmärke som har spridit sig till många länder. I projektet tar sig minnet i uttryck på många ställen och är transkulturellt. (1)
 - Stötestenarna visar att förintelsen handlade om en omfattande, transkulturell händelse som skedde på flera ställen och som inte bara gällde vissa stater eller personer eller som ägde rum på en viss avgränsad plats. (1)
 - Minnet sker med hjälp av många olika gemenskaper. (1)
 - Stötestenarna kopplar de anhöriga som bor på olika platser till platsen för stötestenen. (1)
- Mellan medier/verktyg
 - Stötestenarnas kan ses som ett minnets medium, genom vilket förintelsens och offrens minne förmedlas i en ny form. I projektet omvandlas/överförs offrens minne till exempel från de lokala berättelserna eller informationen i arkivdokumenten till fysiska minnesmärken som fällts in i gatorna. Stötestenarna har även gett upphov till nya slag av minnesmärkesprojekt (till exempel väggplattor) (1)
- Mellan den privata och offentliga livsmiljön och över den (1)
 - Stötestenarna visar att minnet överförs till exempel från familjekretsens/lokalsamhällets privata minnen till offentliga minnen som är synliga i stadsmiljön
- Mellan individer och samfund och över dem (1)
- Överbegräsning och förmedling innebär att minnet och dess betydelse förändras samtidigt som minnet rör sig/förmedlas till nya kontakter och kontexter (1)
 - Stötestenarna uttrycker människornas behov av att fortfarande minnas och hantera förintelsens offer och deras liv före förintelsen på grund av olika aktuella orsaker (till exempel som en följd av extremhögerns uppgång i Europa) (1)

Uppgift 2.2

Bildanalys

Kuva-aineisto 2.2: Juriaen van Streeck, Stilleben med mortjänare, ostron och kinesiskt porslin, cirka 1670–80. Sammlang Shack/Bayerische Staatsgemäldesammlungen.

Verket nedan, Stilleben med mortjänare och porslinsföremål (cirka 1670–80), föreställer en nordafrikansk slavtjänare tillsammans med en dukning med kinesiskt porslin, lyxig mat såsom citrusfrukter och ostron samt dyra, österländska tyger.

Verket representerar den nederländska stillebenmålningssgenren från 1600-talet. Stillebenmålning (*Still life*, *Stilleben*) var en populär målningstil i Västeuropa under 1500–1700-talen. I synnerhet de nederländska målarna är kända som mästare inom genren och det fanns gott om köpare inom köpmannaklassen, som höll på att bli rikare. Med hjälp av stillebenmålningen avbildade man världens olika fenomen och föremål och i synnerhet frukter, porslin och textilier från fjärran länder var populära föremål. Stillebenmålningarna avbildade alla de förunderligheter som blivit tillgängliga för européerna i och med globaliseringen och upptäcktsresor. Verken uppfyllde också funktionen som statusföremål – de föreställde sällsynta och dyra lyxysymboler, som i sin tur tydde på ägarens välbeställdhet, med också på ägarens intresse för världen och produkterna av den. Likväl har stillebenmålningen likheter med Kunst- och Wunderkammer-fenomenet, där förmögna människor samlade sällsynta och exotiska föremål till sina samlingar.

Gör en bildanalys genom att ta hjälp av bakgrundsinformation om verket och av artikeln Virginie Spénlé, "“Savagery” and “Civilization”: Dutch Brazil in the Kunst- and Wunderkammer," *Journal of Historians of Netherlandish Art* 3:2 (Summer 2011) som du fick i urvalsprovsmaterialet. I din analys ska du i synnerhet fundera på begreppen om samlande och exotik i artikeln och hur de tar sig uttryck i verket. Om du vill kan du också utnyttja begreppen från det övriga urvalsprovsmaterialet som du fått.

(0–20 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 3000

Uppgift 2.2: Poängkriterier

Det maximala poängantalet för uppgiften är sammanlagt 20 poäng. Uppgiften omfattar två delområden som poängsätts och för vardera kan man få högst 10 poäng. För ett bra svar ges 8–12 poäng, för ett nöjaktigt 4–8 poäng och för ett utmärkt svar 16–20 poäng.

De centrala dragen i ett bra svar (sammanlagt 8–12 p) är

För analysen av elementen i bilden (0–10 p):

– Identifiering och specificering av stillebenmålningens genreegenskaper, såsom artificialitet och föremålens symbolik. Sammanställning av olika föremål och personer till en samling, identifiering av presentationen av målarens eller köparens förmögenhet och karaktären på statusföremålet.

– Att nämna minst två enskilda föremål, personer eller element, som förekommer i stillebenmålningen och att lyfta fram deras symboliska eller historiska innebörd.

– Identifiering av teman från artikeln som syns på bilden: Den första av dem är identifieringen av exotiktemat samt behandling av elementen och personen i stillebenet genom att ställa dem mot det här temat. Den andra är identifiering och specificeringen av Kunst- och Wunderkammer-fenomenet (samling) i förhållande till verket.

För contextualiseringen av bilden (0–10 p):

– Att förstå och lyfta fram verkets historiska kontext, till exempel genom följande fenomen: Utvidgningen av världshandeln och kapitalismens början, kolonialismen, upptäcktsfärder och sjövälden i Europa, religiöst omvändelsearbete, Kunst- och Wunderkammer-fenomenen, individens väg till att bli aktör och ägare samt samlare av lyxföremål.

– Att lyfta fram politiska synvinklar på historien. De här synvinklarna kan bland annat handla om: Kolonialism, rasism, människan som statusföremål, samlande och ägande av olika kulturers "kuriositeter"; även i förhållande till kulturell appropriering, eurocentrism och förtryck av andra kulturer, konsumtionssamhället och kapitalismen; lyx, kuriositetskabinetter i förhållande till uppfattningen om kulturer och naturen samt orientalism och voyeurism.

Dessutom:

– I ett bra svar (sammanlagt 8–12 p) har man tillämpat information som man tagit till sig från inträdesmaterialet för att tolka verket, och man använder sig av såväl bakgrundsuppgifter om verket som av observation av bilden. Det finns flera möjliga tolkningar, men de ska grunda sig på inträdesprovstexten och fokusera på verket och dess innebörd. I ett bra svar är hänvisningarna till fenomen och namngivningen av dem huvudsakligen exakta.

– Ett svar som fokuserar på att hänvisa till de utdelade texterna och/eller redovisa för stillebenmålningen i allmänhet är ett nöjaktigt svar (4–8 p). I ett nöjaktigt svar (4–8 p) har bildens betydelser och elementen i den endast lyfts fram ytligt och/eller så är kontextualiseringen till historien och dess fenomen tunn eller tyder inte på en heltäckande förtrogenhet med det material som getts.

– I ett utmärkt svar (över 16 p) har skribenten kunnat namnge fenomen och begrepp med exakthet och använt dem kritiskt i förhållande till analysen av det historiska verket. I ett utmärkt svar har texten ett bra flyt och framskrider logiskt och tyder på att skribenten är insatt i det urvalsprovsmaterial som delats ut. Skribenten kan skilja på de förändrade betydelserna av bilden under olika tidsperioder och de olika ideologiska, politiska och symboliska betydelser som de fått genom historien, och samtidigt analysera de begrepp som hen lyfter fram exakt och precist i deras kontexter och genom att undvika anakronism.